

Bellino, Terezám

*Nagy volt vesszőmnek reccsenése,
mikor pántjától elszakadt;
nagy volt a völgynek szörcsögése
mikor gyakjára szétfakadt.
Tajtékozott a rés; sarnyainkhoz
ragadtak enyves csöppjei,
melyektől szagló szerszámkhoz
hatottak balsam-részei.*

Verseghy Ferenc: *Az első egyesülés*

Amíg ezt írom, múltam tágul,
s megnyílván öblébe fogad;
ne rója fel senki hibámul –
ha mentem ifjabb magamat.
Kimondatlanul tán sötétebb
maradna időm és terem.
Itt emlékeimtől a részek
egésszé válnak. És terem,

bár aszú lett a *senge* faág.
A múltam most itt van velem,
s nem csupán mint foltja-ráadás –
hanem *viharzó, vad* jelen.
Szerelmeim testemben laknak.
Élem és érzem is őket.
Szép múltamra nyílik az ablak:
s nézem az asszony-felhőket...

Hogy megvénültem?...Szolgák között?
Kigúnyolják a vén trottyot.
Mert folyton beléjük ütközök.
Úgy csúfolnak: lovag-tollnok.
Én vagyok a *kripli barón* itt.
S nem ízlik, mit más tol élem.
Hiányolom a makarónit.
És hol a flaska *beaujolais-m*?

(Míg ezt írom az időm partján,
eltűnnek mind a cselédek,
Délcegen, egy szívtipró arszlán,
a múltamba visszatérek.
Érzem, hogy most beteljesülhet,
ami rég felébe-maradt.
Mert minden nő ölembé ülhet,
aki *akkor* tovaszaladt.)

Az ember szabad, hiszek benne,
ha sorsának nem szolgája –
hanem irányítója lenne.
És szenvedésének okára
ráláthatna végre szabadon,
hogyha már nem szenvedélye
dobálgatná tűz s jég közt, vakon.
És lenyugodna kedélye.

Céltalan éltem, utam sodort
gyönyörbe, majd fájdalomba.
A rossz jóra, a jó rosszra vont.
S a *fáj* s a *jaj* vált haszonra.
Mert ha sajogsz – menten fölébredsz.
Szenvedés fölserkent s tanít.
A sötétség vitt el a fényhez.
Az örömhöz sírásaim.

Februárban egy esős napon
Anconába megérkezve
rázkódós postafogatomon –
kis fogadóba tértem be.
A legjobb szállót választottam:
kényelem, meleg szobák.
Még csak a tág folyosón voltam –
s már sürgetném a vacsorát.

Farkaséhesen, amint szoktam,
húsételt szerettem volna.
De a fogadásom felfortyant:
– Böjtben itt *böjti* a konyha.
– Nekem böjtnap maga a pápa
adott engedélyt húst ennem.
– Mutassa hát, ha van írása!
– Nincsen. Mert csak szóban nyertem.

– Ha nincsen írás, nincs vacsora!
Ne tartson az úr számárnak!
– Bunkó lakáj, mért vagy úgy oda?
– Nem tűröm, ha megaláznak!
Kívül tágasabb. Nos, vizlát!
– Enni hoznál, te baromállat!
– Csak maradékot. Neked nincs más!
Sőt azt se! Hagyd el e házat!

Míg a távozó fogadásra
ráüvöltök, káromkodom –
egy úr kilép a folyosóra,
s rámszól, hogy mi ez a modor!?
Merthogy nagyböjtben ostobaság
húsételért patvarkodni,
S ott kint a hideg eső, meg sár –
a fogadós ki fog dobni.

S hogy itt minden böjti fogás is
gusztá és igen laktató,
s hogy mondhatok tombolva bármit,
megbántottam a fogadóst.
Mert hogy golyhóként rátámadtam,
miután szavamon fogott.
S magamat is meghazudtoltam,
mert a pápai papirost,

mely a böjt alól mentesítne,
nyilván hogy csak kitaláltam.
Ilyet csak egy botor *ipse*
követ el az éjszakában.
Fontoljam meg: ha a fogadós
valóban kiteszi szűröm,
odakint éhség s a szakadó
eső – azt talán jobban tűröm?

Én kínomban csak vigyorogtam.
– Igaza van, kedves uram!
De vádjaitól nem lesz jobb majd,
ha már kiadták az utam.
– Nos, vállalom, hogy a fogadóst
ön helyett én megkövetem.
Majd vacsorázzunk egy kiadóst.
Meggkérném: majd tartson velem!

Ment máris az emberünk után.
Elrendezett mindent gyorsan.
Hozták is rögtön a vacsorám,
Mohón faltam – éhes voltam.
Pico abbé ámulva nézett.
– Vigyázzon, hogy meg ne ártson!
– Dehogy! Erőm újra éled.
Jólesik, kedves barátom.
Ugye, hogy ma nem is ebédelt?
– Úgy van, s mily rég, tegnap ettem.
– Mit szól egy kis esti zenéhez,
énekhez? Épp itt mellettem.
lakik egy híres primadonna.
Erre felcsillant a szemem.
– Hát ez igazán remek volna!
S átcikkant rögtön eszemen:

hátha egy újabb kaland vár ma.
Beléptünk egy éltes hölgyhöz.
Mellette két fiú s két lányka.
Dévajok, akár az ördög.
Színész nő? Se híre, se hamva.
Végül Sancho úr elévezet.
Egy szép fiú, hamvas az arca –
már nézni is kegy, élvezet.

Úgy tizenhat-tizenhét éves,
és alighanem *castrato*.

Majd a zene, és az az ének!
Mennybe szálltam a hangjától.
Bellino – a neve férfié –
de arca gyönyörű, lányos.
Akár egy vonzó, szép márkiné.
Hogy kicsoda? Ez talányos.
Amíg ő csembalón játszik
– elnézem fiús gönceit –
s belőlük szép, érett lány látszik.
S ez vággyal tölt el, fölhevít.
Megkérdem Sancho Pico urat,
biztos, hogy herélt s nem asszony?
– Valgam’ dios! – s az égre mutat –
Én nem, az isten válasszon.

Bellino megkért, hogy a hintóval
vigyem el őt Riminibe.
S egy kissé bugyuta bonmot-val
(– Gyere, szállj be, kicsi csibe!)
el is indultunk, a hintóban
én megint csak rágerjedtem.
Vadulva és egyre mohóbban –
az ülésre letepertem.

– Amilyen szendén s félve te nézel,
oly tűzzel kívánlak én is.
Tegnap ahogy csiklódhoz értem,
még azt hittem róla: pénisz.
De melled, lábad, szelíd szemed
elárulja ám: te lány vagy.
S hogyha mégis fiú a nemed –
az ördöggel cimborálgatsz.

Az ingnyílásán szép melléhez
siklottak éhes ujjaim,
s ahogy elértek két gömbjéhez,
fellobbantak a vágyaim.
– Uram, vigye a mancsát rólam,
mert megölöm, vagy meghalok.
– Nyugodj meg, Bellinóm! Hát jól van.
Ám ő rémülten zokogott.

– Én csak bizonyóságot akartam.
Ha férfi vagy, békén hagylak.
– De hisz ön megőrült! A farkam
csiklónak nézte. Mamlasz!

Hozzám ne érij, mert megfojtalak!
Kiszállok inkább, engedjen!
– Maradj, kérlek, itt, nem bántalak!
S majd eltűntem szégyenemben.

Beérve Sinigagliába,
egy kis *kotel*ben szálltunk meg
s hogy ne huzakodjunk hiába –
megkérdeztem hát a kedvest,
akar-e külön ágyat, szobát.
Azt mondta: nem. Megleپódttem.
Miközben ettük a vacsorát,
mintha *más* ülne előttem,

Bellino *másik* emberré vált.
Más lett a nézése, hangja.
Amíg evett – évődött, tréfált.
S a vacsorát félbehagyta.
Lámpást hozatott éjszakára.
Majd zárta mindjárt az ajtót.
Ruhátlanul bújt be az ágyba,
Remegtem az izgalomtól,

ám ugrottam utána mégis...
Jaj, mi lesz a *drámánk* vége:
– csiklót találok, avagy péniszt –
készen ver-, vagy nyereségre.
S már itt fekszünk párban egy ágyban.
Közelít s fogom a vállát.
Fölizzik testem, ég a vágyban,
s vérem csobolva jár át.

Magamhoz szorítva érzem már,
hogy a vágytól ő is remeg.
Csókolgatja fülem, én hasát,
ettől *ágam* is fölmered.
Csókra csók vadul, s a hátán
lesiklik matató kezem,
le fargömbjei közti vápán,
és a sarnyas nyílást meglelem.

Boldogan, hálásan tapintom.
Az öröm beburkol s kitölt.
Ring alattam eleven hintóm,
örömet paskol az öröm.
Nyögdécselünk, láz s zihálás.

Üdvözült; sötét pihegés.
A szem, az orr a nyelv is hálás.
Jó a vágta, jó a pihenés.

Lám, az élő völgynek mélyében
a kéj zsilipje fölszakadt.
S rángva a hüvely nagy tüzével
átizzított egy perc alatt.
Vesszőm zokogva öklendezte
húsába *forró gyöngyeit*.
Barlangja közben ráfröcskölte
lingámra *égő nedveit*.

(Ez még a tékozló ifjúság.
Oszk bõven, s nemcsak kér gyönyört,
de a vénkor önzés, szomjúság.
Csak kapna, míg mást meggyötör.
Kíván, elfogad, s így elégül –
párja meg éhesen marad.
Mindent sírjába ránt be végül,
mert *kincséből* nem s nem ad.)

- Akár egy csitri, úgy szeretlek,
olyan bolondul és vadul.
- Ó, te tigris! Mért nem engedted,
hogy illesselek ott alul.
- Most már szabad kezet kapsz, fickóm!
Simítsd, fogd meg, amit találsz.
- Hol van a tegnapi nagy csiklód?
– Csikló? Á, menj már, te szamár!

Salimbeni, a híres herélt,
a volt-szeretóm és mesterem,

(ha ő énekelt, avagy zenélt,
a föld égivé vált nekem)
ő adta egykor, de meghalt korán.
Itt hagyott férfinevemmel.
Hogy szenvedjek, kínlódjak tovább.
Haj, pedig őt hogy szerettem.

Várj, mindjárt ide hozom, hadd lásd
Salimbeni bőrfütyijét.
Igazi pöcsre hajzó szerszám,
bár csiklónak mondtad elébb.
A hossza van vagy öt-hat hüvelyk.
Fehér, puha bőr az anyag.
Föltéve fedi épp a hüvelyt,
vagyis hát a nagyajkakat.

Elővett egy kevéske mézgat,
felolvasztotta a lángban.
Majd fölnevet: Jacobóm, nézz rám!
– De szép vagy e maskarával!
Órjító a bőr leffentyűddel!
Bölcs voltál, hogy nem engedted
tapintanom, bár fölhevültem.
Volt nemet mondani merszed.

Megrendít tested, lábad, melled,
A mély érzések, kecsesség.
És a sok megalázó helyzet,
mit a múltban elszenvetél.
Legyünk egymásé, szép Angélám.
Jövönként küzdjünk meg párban.
S bár nincs szavatosság énrám,
éljünk boldog házasságban!

1744. február 25.

Az *Életem történetében* e vers hőseit Teresa-Bellinóként szerepeltettem. Igazi neve viszont *Angiola Calori*, így vált híres énekesnővé a későbbiekben. Naplóm, jegyzeteim (*Capitulaires*) alapján először ezt a verset írtam meg (olaszul), s utána franciául a teljes történetet. Estrófákból kimaradtak Angéla (ál)testvérei. A tizenkét éves Cecília s a nála fiatalabb Marina, akikkel Anconában együtt töltöttem egy-egy szerelmes éjszakát. Vagyis „boldoggá” tettem őket három-három aranyért. S nem került bele ebbe az idillumba

ugyanekkorról a görög nővel való szeretkezésem, egy kikötőben veszteglő hajón; s ennek Angéla is rémült tanúja volt. Kimaradt innen az is, hogy a postakocsi fogadójában kötött házassági egyezségünk után, s a Bolognában tervezett, de meg nem valósult esküvőnk előtt, De Gages tábornok poroszlói letartóztattak, mivel elvesztettem az útlevelem. Lefogásom után Angélammal megcsókoltuk egymást, s meghagytam neki, hogy Riminiben várjon meg, majd nagy nehezen rátukmáltam útiköltségnek száz aranytaléért (*zecchino*). Engem a börtönbe vittek, szerelmem viszont elindult tovább Rimini felé, ahol a színházban fellépése volt. Soha többé nem láttam őt.

A történethez még annyit: a *La Fenice* színházra (ahol Bellino, vagyis hát: Angéla énekelt) is érvényesek voltak Vatikán törvényei, mivel Ancona 1532-től kisebb-nagyobb megszakításokkal pápai fennhatóság alá tartozott. E törvények szerint színpadon tilos nőket felléptetni. Az ő szerepeiket kasztráltak énekelték.

Néhány, versemben szereplő szó értelmezése:

Kotel – az én leleményem (a postakocsi utasainak szolgáló szálloda, **hotel**);

Sarny – szőr, szőrzet

Valgame Dios! – Isten őrizzen attól! (*spanyolul*)

Lovag-tollnok – a cselédek tudtak „felvett” lovagi rangomról (*chevalier de Seingalt*), de uborkafára fölkapaszkodott komédiás-fattyúnak tartottak.

Kripli barón – Duxban (Duchcov) az urasági cselédek csehül meg németül beszéltek. A fogatosok *faszbárónak*, néha meg *starý mládenecnek* (aggregény) vagy *kripli barónnak* neveztek.

Salimbeni, a kasztrált énekes alakja versemben épp csak említődik. Angéla és az ő története röviden: a lány apjának házában ismerkednek meg. Angéla nagyjából ezt mondta el: *12 éves voltam ekkor. A jóképű herélt, Salimbeni dicsérte hangomat, majd tanított is énekre, zenére egy esztendeig. Viszonzásul odaadtam neki magam. Salimbeni Riminiben egy énekmesternél neveltetett egy velem hasonló korú fiúcskát, Bellinót. Ő az anconai kotelben megismert özvegynek a fia volt. Miután apám elhunyt, Salimbeni magával vitt Riminibe, s ott – mivel Bellino is meghalt az érkezésünk előtti estén, mesterem és szeretőm az elhunyt fiú neve alatt visszavitt Bolognába, s vigaszul?, kárpótlásul? – beadott a fiú édesanyjához koszt-koártélyra. Ezután mindenki engem hitt Bellinónak, csak Marina, Cecilia és Petrone anyja tudta, ki vagyok valójában. Salimbeni egészen fiatalon, tavaly hagyott itt végleg, Tirolban halt meg; azóta magam vagyok. A tőle kapott bőr eszközzel becsaptam az engem ellenőrző öreg papokat, ha új színházba szerződtem, s megvizsgáltak, ahogy ez ilyenkor szokás, legutóbb például Montepunciano bíborost. De félek, hogy titkomat fölfedezik egyszer. Annyi a perverz ebben a világban. Megalázó lányként egy fiú nevével, az ő bőrében élnem. Válts ki belőle, édes szerelmem!*

Varga Imre fordítása